

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 „
Negyed évre 1 „

Felolvas szerkesztő:

Fehér János.

Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint.

Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.

Magyar Otthon Turóc-Szt.-Mártonban.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Lapunk egy barátja, a ki már ismétellen felszólalt a kaszinó ügyében, a következőket írja nekünk. »Nekem, és talán a legtöbb kaszinói tagnak és nemtagnak a vezet és szempontjából teljesen mindegy, hogy kik álljanak a kaszinó élén, azt azonban mindenki megkívánhatja, hogy a fel-felhangzó óhajok és kívánások végre valahára tekintelbe véssenek, mert a kaszinó ügye társadalmi és közös ügy, s elvégre is ez óhajok a mult panaszaik után nagyon is indokoltak és jogosultak. — Szerintem szegény az, hogy itt, a megye székhelyén, a hol ellenlábásainknak, a tótoknak, kényelmes, szép színházi, kaszinói stb. helyiségek vannak, a magyar intelligentiának valóságos óskori odu a találkozó s szórakozó helye, — olyan helyiség, a hol jó izlésű ember magát otthonosan nem érezheti, már pedig manap már nemcsak füstölője, hanem második otthona is legyen egy társaskör mindenkinek, a ki a társaságot, az emberekkel való érintkezést, a szórakozást szereti és keresi. — A kaszinó mostani helyiségét csak kevés ember keresi fel örömmel, pedig hát megyei jellege lévén, úgy kellene annak lenni, hogy ott az egész megye intelligentiája egymással találkozzék, ismerkedjék, cizméket cseréljen. Ma egy stubnyafürdői vendéglő szolgál ezen célra, — nem irónia ez a megye székhelyére nézve? S nem keserű irónia-e továbbá, ha látjuk, hogy a lőtársadalom mint egy nagy család találkozik a Dom helyiségeiben hónapról-hónapra, néha gyakrabban is, — mi pedig egy-egy ritkán rendezett estély után ott szorongunk az iskolaépület néhány tanteremének a barátságatlan lócáin? Ezen a vidéken a magyarság képezi a lakosság számra nézve kisebb részét, így hát a magyarságnak kétszeres érdeke és kötelessége a szervezkedés. De hogyan szervezkedjünk, mikor még csak jóformán nem is ismerjük egymást? Mikor alkalmas találkozót

helyünk nincsen? Mikor e szervezkedés nem kezdeményezi senki? Van közművelődési egyesületünk is, s ennek szép könyvtára, — e körül is csoportosulhatnánk, de hol?

Égető szükség megynék magyar intelligentiájára nézve egy találkozó hely, egy központ, megfelelő kaszinói, színházi, könyvtári stb. helyiségekkel. Ezt elő kell teremteni, ha másként nem, hát személyi hitelünknek részleges lekötésével is. Vagy nem találkoznék az ősi, nemes Turócban, a hol még sok lőt ajkú ember is büszke az ő magyar őseire, s e büszkeséget meg nem rontja semmiféle beszedés és Noviny, — nem találkoznék-e megében 100 ember, a ki 2—300 forintig kezességet ne vállalna az építendő Otthonért, vagy az esetleg kibocsátandó részvényekből nem venne tehetősége szerint egyet vagy többet? Summa summarum: itt az ideje a cselekvésnek. Eddig csak tespedtünk, tetszéletet élünk, troglodytákká voltunk. — A módozatokat hamarosan beszéljük meg az arra hivatottak; azután hívjanak össze ne kaszinógyűlést, hanem a magyarok nagy értekezletét, mert az eszme, az ügy nemcsak pusztán a kaszinó ügye. Fontosabb társadalmi és nemzeti dolgról és tervről van itt szó. — Lehetetlennek tartom, hogy az ige még ez év folyamán testet ne öltson! S vajjon az új század hajnalán alkothatunk-e hozzájuk méltóbbat, mint, ha kellemes, vonzó Otthont állítunk a megye magyar intelligentiájának, a közművelődésnek, a műzsának? S nem fognak-e minket ott is segíteni eme törekvéseinkben, a hol célunkat latra vetik, megértik, méltatni tudják?

Fogjon tehát kezét minden nemzeti tényező: becsületesen, lelkesen, az üggyhöz híven, minden hátsó gondolat nélkül. Fogjon kezét a kaszinó, a F. M. K. E. turóci választmánya, a megyei nőegyesület, a főurak, a köznemesség, a birtokosság, az egész intelligencia, az összes magyarság! Egyenél több okunk van erre! Erős magyar társadalomra van szükségünk. Törvény, közigazgatás, iskola, ha ilyen társadalomra nem támaszkodhatik, csak fél munkát végezhet. Csak egy jól szervezett magyar társadalomnak

ezer szeme láthatja meg s kísérheti figyelemmel a különböző bajokat és veszedelmeket; csak egy összetartó, hatalmas társadalom előzheti, hűsítja, s — ha kell — torolhatja meg hatásosan a nemzet- és hazaellenes törekvéseket!

És a kiket a sors más, szerencsésebb viszonyok közül vetett ide egyik-másik közszolgálati munkatérre, s itt kénytelenek leélni napjaikat, azok méltán tarthatnak arra igényt, hogy némi társadalmi és szellemi életből is kivegyék a maguk részét, a minek pedig most teljes hiányában vannak.

Tegyünk hát már valamit, hogy másképp legyen minden! Az egyéni akarat sokra, — a szövetkezett akarat pedig mindenre képes! Próbáljuk csak meg!*

Azt hisszük, hogy e fejtegetésekkel mindnyájan egyetértünk, s így a magunk részéről is gyors és erélyes kezdeményezést és cselekvést ajánlunk és kérünk.

Társadalmi bajaink.

Ködös, homályos távolban látjuk a jövőt, a béke, a szép s nemesnek országát a földön és a természetben. Addig azonban az embernek a természet iskolájába még sokáig járnia s az önzés bilincseiből önmagát felszabadítania kell.

Az egoizmus ellentéte az altruizmusnak, vagy a felebaráti szeretetnek, vagy a humanizmusnak. Az egoista csakis a saját jólétével, egyedül saját boldogságával törődik s kizárólag csakis ezekre gondol. Más emberek boldogulása, vagy balsorsa előtte teljesen közönyös. Ehhez képest azután minden tettét, eljárását, szóval minden dolgát is intézi. Ha csak valami hasznot, előnyt s élvezetet szerethet magának, vagy pedig ha saját boldogságát alapíthatja meg: nem gondol azalvaljon e mellett más emberek károsodására, vagy talán tönkre is mennek.

Saját énjé képezi központját minden gondolkodásának és akaratának; s minden habozás nélkül képes/más emberek boldogságát szétrombolni, hogy annak romjain saját boldogságát fölépíthesse.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Két vers.*)

I.

Kápolna-romoknál.

Hol a vadregényes sebes Bodzavize
Zugó dalaival betölti a völgyet,
Távol a világtól, a magányos éjben
Némán álldogalok egy kápolna mellett.

És a mint itt állok egyedül, magamban
— Körülöttem itt-ott a fenyők suttognak, —
Haragszod kendül a távoli toronyban,
Hegyeken, völgyeken búsan barangolva.

Feltűnik a nap is. Hajnali sugára
Egy kis ifju fényt vet a vén kápolnára;
Ragyognak a romok, s merengve hallgatják
Testvéreiknek, a templomoknak szavát.

De hát ez az öröm nem tarthat sokáig,
Felhő jön s elfogja a napnak sugárit;
Magába merülten a kápolna romja,
Ugy tetszik énnekem, mintha megszólalna.

*) Mutatvány Gárd Zeigmond „Útalon utakon” c. versgyűjteményéből. Kapható szerzőnél, Petrozsznyban. Ára 1 kor.

»Hej, ti jó templomok, én is templom voltam;
Következni fogtok ti is nyomdokomban;
Most madár csicsereg rom-oltárom felett:
Áldom vele én is a nagy természetet.»

II.

Virágok a sírról.

Két ibolyát kaptam
Gyermekem sírjáról;
Nem ültette senki,
Ugy termelt magától.

Ugy termelt magától
Akar az erdőben:
Zengő bokor alatt,
Forrás közelében.

Úgy küldték levelbe,
Ma hozta a posta;
Kis kunyhóm tájéka
Oly csendes azóta.

Könyre vál az érzés
Elborult lelkünkben:
Nem halt ő meg — itt él
Örökké szívünkben,

Turócvármegye főispánjai s tisztviselői.

Közl.: Bráz Béla

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —
(Folytatás).

Balczai Palóc Miklós 1434—1457.

Régi magyar családból származik. Ily nevű főispánjai voltak Arad-, Árva- és Borsod-vármegyéknek. 1434-ig Árva vármegye főispánja volt, mely évben Turóc megyébe jött át főispánnak. Turóci főispánja mellett bizonyít ama oklevél, mely a Szentmiklósi Pongrácz és Giskra között kötött fegyverszünetről szól s melyben Palóczy alias Baliczky turóci főispánnak említetik »Nicolao Baliczky Comite Turóciensi.»

Szentmiklósi Pongrácz. 1464—1469.

Osei mar a gyászos emlékü saji útközben vitézül harcoltak. Bar vitéz s királyához hű, de mind e mellett ingatag jellemű ember s szenvedélyes hatalmaskodó főúr volt, kinek hatalmaskodását sem a törvény, sem a király iránti hűség nem volt képes korlátozni. Hunyady Jánosnak, ki őt a börtönből kiszabadította, bizalmas embere s a szendrői útközetnek egyik főtevézője volt. Hunyady Mátyásnak hű embere s Szilágyinak kebelbarátja, mivel eskü szövetségét kötött hogy a Hunyady házat megvédelmezi. Szentmiklósi 1451—1461-ig lipóti főispán volt, s midőn 1464-ben

Ezzel szemben az altruizmus vagy a humanitás a szellem azon irányát jelenti, a mely más emberek sorát éppen úgy mint a magát tartja szemé előtt s eszerint cselekszik is.

Éljünk mi, de éljenek mások is! ez jelszava a humanus gondolkodó embernek, a ki mindig készen van enyhíteni erejéhez képest más emberek nyomorát s jólétüket emelni, előmozdítani.

Összes emberi akaráunk alapöszöne: a személyi, individualis jólétre való törekvésünkben és a kellemetlen kikerülésében áll. Ezen alapöszöntől szabadulni egy ember sem képes. Ez eltagadhatatlan igazság.

Társadalmi életünknek nagy hátrányára, sőt kárára van az önzés. Megvan ez a férfiaknál és a nőknél egyaránt; mégis nagyobb gyalázata van az a nőnek, mint a férfinak. Pedig épenséggel nem illik az a nőhöz, sőt támadnia sem szabadna annak a nő kelteben s mégis sok, igen sok olyan eset fordul elő.

A többi erkölcsi hibához képest legcsunyalabb talán az — önzés; mert más hibáknál mellett erőnyünk is lehetnek, de az önzés elűz minden erényt.

A csak a magát érdeklődő, csak önmagát szem előtt tartó személy, kinek gondolatai és érzelmei egyedül önmagát tüzték ki célul, — lehetetlen, hogy rendelkezze valami társadalmi, közös tulajdonsággal.

Ennek legnagyobb bizonyítéka az, hogy az önzőt senkinek becsüli; s mégis komolyan véve a dolgot, általában véve, az emberek igazságosak; mert ők nem csak becsülni, dicsérni és szeretni szoktak az egy személyben egyesült erőnyeket, hanem azt sem felejtik el, a ki csak egy erőnyvel van ékesítve; erről is igazságosan gondolkodnak. Ez pszichológiai igazság!

Éppen az általános gyűlölet, melyet az önző ember ébreszt, eléggé bizonyítja azt, hogy a nép szava igazságos szokott lenni.

Az önző személy csak akadalya az emberi társaságnak; mert, noha esetleg nincs is az önzőnek szándéka, hogy másoknak árton: mégis már azáltal nagy kárára van a társadalomnak, hogy benne helyet foglal haszontalanul és semmivel sem járul hozzá a közjóhoz. Sőt ha ez a hiba elhatalmasodott, az önző ember kész a közjót is alárendelni saját érdekének és az összes polgártársainak boldogságát saját szeszélyeinek feláldozni.

Az emberiség dicséretére legyen mondva, hogy az ilyen teremtések száma, kiknek zive a kónél s acél nál is keményebb, — nem túlságosan nagy.

A köszívű egoista, épp úgy mint a leghumánusabb ember, a legkegyesebb rablójlikos épp úgy, mint a vértanu, a ki felebaráti jólétéért magát feláldozta; mindezek egy és ugyanazon törvény szerint cselekednek; azon törvény szerint tudni illik, a mely bele van oltva az emberi természetbe s a melynek folytán mind egyik saját egyéni jólétére törekszik.

A különbség csak abban áll, hogy az egyik pszichológiai meg van elégedve, ha csak az én-je boldog; pszichológiai jóléte saját boldogságának öntudatából ered.

Ellenben a másikkal lélektani jóléte többé-kevésbé mások boldogságát is feltételezi; az ő jóléte meg-

van zavarva, ha látja, hogy mások boldogtalanok, miért is mások javát mindig éppen úgy tartja szemé előtt mint a magát.

Ebből következik, miszerint már alapjában is hamis az a felfogás, mintha a jólétre való törekvés, mely mint már említett, minden ember alapöszönét képezi, — egoizmusnak volna mondható.

Egoizmus nevét csak akkor érdemli meg ez a törekvés, ha a jólétre való ezen ösztön saját boldogságának tudatával elégszik meg, tekintet nélkül mások hogylétére, helyzetére. Az önzéssel együtt jár az — önszeretet, a mely mindig előtérbe tolja saját én-ét.

Saját, igen gyakran csak képzelet előnyeinek túlbecsülésében, az egoista csak azoknak tekintet más embereket saját céljai elérésére s eszerint becsüli is őket. Hogy az ilyen emberek lehet nagy esze is: azt tagadni nem lehet; bizonyos azonban, hogy szive — nincsen. Szeretni ő senkit se képes; de őt se szeretheti senki, a ki megismeri.

Az önzés a legtöbb erkölcsi bajnak gyökere s így egyik legnagyobb akadalya az ember igazi boldogságának; míg ellenben a felebaráti szeretet a legiszább örömök, az emberi lélek legfőbb megelégedésének forrása.

Az ember — természeténél fogva — egoista. Megtörni az egoizmust és a boldogságérzetet közérzülétekterjeszteti: ez egyik főfeladata a jellemképzésnek.

Ne téveszszék ezt szem-k elől mindazon tényezők kiknek hivatásának, kötelességében van befolyani, főleg az ifjúság jellemképzésére!

Cselkő József.

Megyei kórházból Turóc-Szent-Mártonban.

A ragyogó szemű, káprázatos ruhájú s százsorszép Terpsichore-Istennő ezúttal magára ölté a szenvedés és testi nyomor jafoltos jelmezt s odaált fényes temploma küszöbére, hogy pazar oltárára gyűjtse a felebaráti szeretet könyöradományait a betegek részére.

F. hó 1. éni esti 9 órakor nyílt meg a megyeház nagyertermében inf. nepeáli Justh György főispán úr ő méltósága, a hűmános mozgalmak atyjának védnöksége alatt a megyei kórház javára rendezett zalkörű táncestély.

A részvét várokozást felülmúló, imponzás s igazán megható volt. Egymás után tödültek az áldozati oltárhoz a jótékonyaság anyjai bájós nők képében, szemükben a könyörület könnyével s kis kezükben a szenvedők sohajait oszlató filirekkel!

Magasztos példájuk felbuzdította a férfiak is s igazán lélekelmő volt érezni, hogy a humanitás nemesen zengő húrjain meg szűzítisza politikai s egyéb vizsalyoktól ment hangok zendülnek. Ott latuk képviselve a magyar és tótérzelmű s különben opponens társaságbeli faktorokat a legharmonikusabb egyetértésben faradozni a nyomor könnyeinek letörésén.

A főispán úr, kedves neje ő méltósága társaságában csinálta a honneureket s a legfigyelmesebb s leg-

szereketreméltóbb bái gazdájá volt a helyből és vidékről nagy számmal egybegyűlt, valogatott közönségnek.

Az első negyest helyszűke miatt csak ötven pár táncolhatta, de azért voltak ott jédebb táncok is, melyek rászolgáltak kinek-kinek egyéved fejlesztésére. Külömben a ragyogó jéved, az általáosan uralkodó lelkes hangulat és nagy részvétel bizonyasá reá, hogy ezen táncestély úgy anyagilag, mint erkölcsileg pompásan sikerült és ha mérleljük a követett célt, melyért küzde oly édesen képes benyomásokkal népesült meg a résztvevők emlékezteté csak általános óhaját velünk tolmacsolni, ha gyakoribb ilyfajta alkalmat kívánunk a mulatva jótékonykodásra!

A jelenvolt szebbnél szebb asszonyok és leányok b. névsor t észbontó pillantásaitól kéjesen elbódultán, csak úgy rőptében sikerült összehoznunk s ha hűyos. Amőra vessenek, ki bizonyára előtte a hianyzó nevekét figyelmenkübből.

Asszonyok, a főispáné ő méltóságán kívüli: Berecz Gyuláné, Chikan Miklósné, Fekete Miklósné, Fischer Ármáné, Galanda Samuáné, Dr. Haas Jakabné, Janthó Janosné, Keveczik Istvánné, Klimó Vilmosné, Kontsek Gaborné, Kontsek Györgyné, Medvéd Ferencné, Medvéd Janosné, Michnik Gyuláné, gróf Neuhaus Ottóné, Petrikovits Janosné, Rényi Jenőné, Rossza Janosné, öv. Soest Ottóné, Dr. Strauss Mórné, Ujhelyi Gusztávné, Zanyi Kalmánné, Zorkóczy Tivadarné . . . Leányok: Bulovosky Anna, Csepcsányi Ilonka, Fekete Etelka, Galanda Olga, Gruber Vilma, Justh Anna, Klimó Ella, Kontsek Anna, Lehotzky Ella, Medvéd Leontín, Petrikovits Ella Ploy Iren, Rossza Erzi, Ruttkay Ella, Soest Alice, Ujhelyi Aranka, Zathureczky Lujza. Azonközül Justh Ferencék guvernante kisasszonya és Michnikék egy kedves leányroka.

HIREINK.

Eljegyzés. Dr. *Boniczky Akos*, Turócvármegyei tb. főjegyzője juyvet váltott *Pekete Miklós* kir. táblai bíró kedves és bájós leányával: *E. elka* kisasszonnyal. A boldog jegyeseknek, valamint az örömszűlőknek is szívből gratulálunk.

— A **Turócmegyei Nőegylet**, f. évi február hó 18-án d. u. 2 órakor tartja idei rendes közgyűlését a vármegyház disztertermében.

— **Műkedvelői szini-előadás.** A helybeli izr. társadalom f. hó 17-én műkedvelői szini-előadást rendez, mely alkalommal színdarab terül: **»A apósek«** című szindarab.

— **Figyelmeztetés.** A **»Szervezet«** 19. pontja értelmében minden tanonc az u. n. *próbáit* alatt is iskolába járti tartozván, arra kérem az edekelt kereskedő és iparos urakat, hogy tanoncaikat a belépés kezdetétől fogva annál is inkább az iparsikolába járassák, mivel ez irányban tapasztalható mulasztás az ipartörvény szerint kilháaszt képez és megtorlóra alá esik. Turóc-Szent-Márton 1900. január 28-án. *Bánfi János*, al. iparsik. igazgató.

— **Kerelem.** Az örökimádás temploma turócmegyei gyűjtő bizottságának elnöksége — lapunk útján — tisztelettel felkéri mindazokat, a kiknél gyűjtő izek vannak, hogy ezeket a gyűjtés eredményével együtt minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

Komoróczy Péter Liptó várát elfoglalta — Szentmiklósi Turóc vármegyébe menekült — s itt lett főispán 1469-ig a midőn Mátyás király liptói javadalmait vissza adta s főispáni székhébe visszahelyezte.

Erust János 1470—1480.

Mátyás kiralykán — leghűb s legvittezebb embere. Vitézségeért kapta Szklabiná várát s a főispáni méltóságot. Kiralyra iránti hűségét allandóan megtartva — annál nagyobb kedvességnek örvendett — s a király hű emberének tanácsát többször kikérte. Hűségét királyi elismerés kísérte — királyi kincstárnok, majd tótországi ban lett. Több várnak ura s vármegyének főispánja. 1480-tól 1527-ig kik voltak a vármegyének főispánjai nem tudjuk, miután ezen szomorú idősakból okmányaink nincsenek. — A szerencsétlen mohácsi vész után — a vármegye kormányzatát a legziláltabb s a legválaszható viszonyok között, a vármegyének szűlőtte vette át.

Turóc Szentmihályi Thuróczy Miklós 1527—1535.

Oszei vezérű szövetkeci voltak a vármegyének, mint a törhetlen hazafias — nemzeti érület s a magyar politikai s társadalmi szabadság hű bajnokai. Az őseitől örökölt két erény: a király iránti hűség s hazaszeretet emelte Thuróczy Miklóst a legfényesebb állásra. — 1513 erdélyi vajda volt. A gyászos emlékü mohácsi vész után a török invázió következtében visszavágyódott szűlőföldjére, Turócvármegyébe. Igen szomorú állapotok közt találta szűlőföldjét, de a rend feltartására s a közjó előmozdítására nem rettent vissza az anyagi áldozatoktól sem. A dásos s cseredény

dús kormányzata nem sokáig boldogithatta e vármegyét. A Thuróczy család, mely harmadféli századig viragzott, Miklósbán — mint az egyenes örökség képviselőjében leténik s az ősi traditót átveszi a Beniczky család, mely a megye beléletében mindig fontos szerepet játszott. A Thuróczy, illetve Beniczky család kapta 4-ik Belától 1269. évben királyi adományul a benczei dominiumot királyi szolgálati kötelezettség mellett és pedig Imrénék fia: Tamás, Benedek és Marton: »Dni Belae Regis super collatione Terrae Bene per eundem Dnum Belam R. sub servitio filiorum Jobbagyonum Thomae, Benedicto et Martino Filiis Emerei data«. Ezen ágól származik az országszerte nevezetes s a dicő múlttal és szép jellemmel bíró Beniczky család, mely annyit hű hazáit adott e hazának s munkas erőt e vármegyének. A századokon át a családban virágzó nemesi traditio mint legdrágább örökség szállott utódokra.

Révayak.

Thuróczy Miklós örökségét, a főispáni méltóságot egy fényes mult család veszi át, mely több mint 3 századon át kiváló egyéneket — főispánokat adott e vármegyének. Egy dicő mult a magyar nemzet sirba hanyatlásától — Mohácsiól, a magyar nemzet szabadságának feltámadásáig, 1848-ig tanuskodik e család hazafias szereplése mellett. Harom századon át adott a Révay család e megyének főispánokat, mely család e megye életében mint megodzett s megerősödött fa — gyökereivel tovább terjeszkedett, hogy annál több jó gyömolcsőt teremjen, S ha egy két egyénben latjuk is

az emberi gyarlóságot s a önkény túlkapasait — elfödi azt az általános közmegelegetés, mely századokon át kísérte a Révayak főispánokadást s az áldásdús eredmény, mely a megyére haramlított, midőn a főispán a megyével együtt érzett, együtt halt. A vizsaly az atkos pártítás s a folytonos háborúszag nem voltak képesek e nagy multú családnak a tron s haza iránti hűségnek érületét kürtani avagy csökkenteni. S a nemzeti érület elnyomásának korszakában ott latjuk a főispánt a megye elén, midőn a szabadság jogának megvédésére fegyvert fog. Időről-időre leszamitva a csekély kivetelt, latjuk a nemes példát a haza jóléteért küzdő működést mely, mint vezéresillag lebeg szerepek körül. Fényes állast foglaltak el a haza történetében s megyénk beléletében. Igy Révay Ferenc — mivel megyénk kormányzatában legelőször találkoznunk, már nadorispán, helytartó volt. I. Ferdinand királytól 1561. évben kapjak az örökös főispánokot — Comites Parochiales — címmel s Szklabiná várával; előzőleg 1584. évben a Révay család vámszedési jogot nyert Alsó-Stubnyától — a megye hosszabban s végre III. Károly magyar király 1724. évben Révay Pétert grófi címmel tüntette ki. A Révay család ősrégi magyar eredetű, mely már 1200 évben viragzott egyrészt politikai szereplése, másrészt igen kiterjedt gazdagságával. Igy a Szerémségben 34 faluja volt Réva várával. Az első Révay mint e vármegyének főispánja.

Révay Ferenc 1536—1547.

A Révay családunk magyarországi megalapítója.

— **Körmöcbányai szülők:** a kik fiukat a turóc-szent mártoni polgári- vagy felső kereskedelmi iskolába járatták szándékukon, a jövő tanévben jó családból való cseréltül kaphatnak teljes ellátásba. Bővebbet e lap szerkesztője újan lehet megtudni.

— **Színészet:** Baródi Károly színtársulata a múlt héten szépen látogatott haz előtt tartotta előadásait. Január hó 27-én *Prágai* Sándornak, ennek a közkelettségben álló színésznek jutalomjátéka tett haz előtt az anyagiakon kívül bőven kijutott neki a rap-sokból is.

— **Az államvasutak költség-előirányzata** A kereskedelmi minisztérium 1900. évi költségvetése a m. kir. államvasutakra nézve a következőket tartalmazza: A m. kir. államvasutak hálózatának vonalhossza 14,065 kilométerrel van felvéve, tehát mintegy 108 kilométernyi szaporodás van kilátásba véve. Ebből a m. kir. államvasutak saját vonalára 7,088,947 km. üzleti hossz. üzletbe vett idegen csatlakozási vonalakra 176,795, a m. kir. államvasutak saját számújára kezelt helyierdektől vasutakra 148,726, az önköltségek megtérítése mellett kezelt helyierdektől vasutakra 6051334 km. esik. A vasut 1900. évi bevételei 206 882,000 koronával, s kiadásai 127,426,546 koronával vannak előirányozva.

— **Távíróösszeköttetés.** Magyarország és Anglia között a múlt hó 4-én adatott át az üzemenk az a távíróvezeték, mely Budapestet Londonnal összeköti s ezzel megnyitja az első közvetlen út Nagybritánia és Magyarország közti. A távíróvezeték hossza mintegy 2200 km. A Lamanche csatornán át tégeralatti vezetékét Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter nyitotta meg, Norfolk hercege hű, mint az angol főpostamesterhez intézett tavrati üdvözléttel, a melyre ez hasonló üdvözléttel felelt.

— **A Magyar Bazar** legújabb száma, híven a többiekhez, rendkívül gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. Mindjárt az első lapon látjuk De Gerardo Antonia nevét, ki Noel Eugénéről ír igen szép ismertetést. Ezt követi »Mi az, a mi lebilincsel?« A nők egy jóakarójától. Továbbá az »Ujkori Pigmaleon« folytatása Amarrylisól. Hozza a lap »A porcellán comlessek« című eredeti regény folytatását, M Hrabovszky Jutólát. Érdekeseen ír »A lakásberendezés művészetéről« és ezt szép képekkel is illusztrálja. Talál benne az olvasó ismertetést a hajviseletről s az 1900-ik év divatos hajviseletről. A nők munkaköre című rovat is sok érdekes felvilágosítással szolgál az olvasónak. Sikerült: arcképet hozza a »Magyar Bazar« továbbá Melba asszonynak. Foglalkozik, min: rendesen, a művészet- és irodalommal s szalonnal. »Szellemi torna« címen egy érdekes kérdést vet fel a hölgyeknek, melyre találó választ kér. Van a lapban azonkívül sok hasznos felvilágosítás. Találunk értekezést az egészségügyről, a kancsalságról dr. Albertől Olvashatunk sok érdekes dolgot a »Vegyesek« rovataban, »Nyílt postá«-ban, a »Szerkesztői üze netek«-ben s a »Jó tanácsok« rovataban. Végül pedig kimerítően írja le a bécsi udvari bali öltözékeket és igen szép dívatképekkel kedveskedik az olvasóknak. A »Magyar Bazar«, melyet Wohl Janka szerkeszt, megjelen havonként negyyszer és előfizetési ára 1/4 évre 4 korona. Mutatványszám ingyen. Megrendelő cím: »Magyar Bazar« kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-út 54. sz.

— **Háztartás.** Kürthy Emliné szerkesztésében és az Athenaeum kiadásában havonként háromszor megjelenő »Háztartás« legújabb száma, szokott oszmos kiállításban és bő tartalommal, számos illusztrációval jelent meg. A tartalomról kiemeljük a következőket: Azok a kulcsok (egy férj levele). Hazipar és művészet (képekkel), lakás, divat, háztartás, konyha, kertészet, a szépség ápolása, gyermekszoba, fűrdőszoba, szabás, varrás, mosás, vasalás, bevásárlás, éléskamra, étlapok, sütemények, vidéki különlegességek, befőzés, disznóölés, baromfludvar, pincoze, h. zslás, cselédeink, konyhakerti, szobakertészet, vegyes irodalom, színé-

Főispánkodásának idejére nézve eltérő nézetek vannak. Nemelyek főispánkodását 1540—1553 teszik, de levél-tárunk első szamu Jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy 1536-ban kezdte meg a megye kormányzását. Két testvére volt János és István, kiket politikai szereplése s kiváló képzettségénél fogva túlszarnyalta. Ferdinánd királylya megválasztásában tevékeny részt vett. Politikai pályáját Báthory István nádor mellett kezdte meg — ki mellányolva érdemeit, Revayt titkárává nevezte ki — majd később alnádor lett. (Locum tenens Officii Palatinus Regni Hung. — mint ez az I. szamú jegyzőkönyvből kitűnik.) Revay Ferencz 1547-ig viselte a főispánságát — hazafüi szellem s a Dynastia iránti hűség lengi át. Hazafüi erényei fiában nyertek jutalmazást — midőn bárói ranggal varmegyénk örökös főispánjaivá nevezettek ki. Utóda

Revay Mihály 1547—1559.

Ferencnek fia. Atyjának nyomdokait követte a kormányzásban. Kiváló műveltségű s szakképzettégű érü volt. Érdemeiért s különösen a trón iránti hűségéért a király főkomornokká nevezte ki.

(Polyt. köv.)

szerkesztői posta, szépirodalom stb. A »Háztartás« szet, zene, képművészet, családi rovat, rejtvény, előfizetési díja egy negyedévre 3 korona. Megrendelő cím: »Háztartás« kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-út 54. Mutatványszám ingyen.

— **Kis Lap.** Ennek a legszebb és legjobb magyar gyermekkiadásnak minden egyes száma a hétről-hétre csak úgy ontja a gyönyörűkötött olvasmányokat az apróság részére. Legújabb számának az első oldala színes kép, hangulatos költemény, »Téli szobrászat« címmel. A Karsai gyerek nekigyürkőzve hőember: domborít, a Tinka meg a Nina serényen hordják az anyagot, hogy a kis szobrász minél előbb befejezhesse nagy művét. Következik: a »Roszcsont Ferke« című elbeszélés, Ida néniől; »Eleményeim Pocza falván«, nagyon sajtóság történet, hat képpel; »Táncz«, vers, képpel; »A jó gondolat«, beszélyke; Forgó bácsi postaja, levelezés, megfajtesse: és megjelölök stb. A Kis Lap előfizetési ára 1/4 évre 2 kor. Megjelenik hetenként szombat reggel, hogy a vidéki apró előfizetők már vasárnap reggel kézhez kaphassák a Forgó bácsi lapját. Megrendelő-cím: Kis Lap kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-út 54. Mutatványszám ingyen.

Egy jó összetételű, neutrális szappanok használata szoros összefüggésben áll egészségünkkel, mert számos fertőző betegségtől és borbajtól óv meg minket. Különös fontossággal bír ez az anyákra, kik gyermekeik egészségét szívtükön hordják! Ne mossa el tehát senki se a Gazdik-féle pipere cepszappant használni, mert ez által legelőbb kinevel, az egészséget sok bajtól óvja meg. Hölgyeknek ajánlatos még az ártalmatlan összetételű Gazdik-féle budapesti hölgygyor használatát is. Kaphatók az ország legtöbb városában. Turóc-Szt.-Mártonban Moskóczy Ferenczné üzletében. Egy darab szappan ára 60 fillér, tucatzaja 6 korona. Budapesti hölgygyor fehér, rózsás és krém színekben kapható; kisebb doboz 1 korona, nagyobb doboz 2 korona. A készítmények körmücbányai győztesztár szaklaboratóriumában állandó felügyelet mellett készülnek.

CSARNOK.

Uttalan úton.

Egy vékonyka, szegényke versűzetet fekszik előttem, amely ugyancsak »vidéki« mézével azokra a régi magyar nyomdátérmekekre emlékeztet, amik annak domini N. N. engedélyével és protoktorsága alatt nyomtattak. — Semmi kétség, ezt a versűzetést maga a poeta nyomatta Figula Antalgyorssajtóján Petroszényben 1899-ben, a saját költségén. Szerzője *Gaul Zsigmond* posta és távíró segédíztis, Petroszényben. Előddig ismeretlen, igénytelen név, mint ez a kis fűzetke, amely a nevével viseli címlapján.

Az olvasó, tudom, most már azt várja, ezután a bevezetés után, hogy holmi versbe foglalt csudabogarakat találjon előbe, a milyenek uton-útfélen vidéki lapokban, másod- és harmadrendű képes- és képtelen folyóiratokban, sőt nem is nagyon néha önálló, díszkötésű s aranyrészettű könyvekben is látnak napvilágot. Azt a törpenkedést kelte az olvasó lelkében, hogy ugyan mitől jó az, telenyomatni a szűzfűt papírosít ily rimelt semmiséggel? No, családik, ha ezt gondolja az olvasó! Mert amit én ennek a kis fűzetkének 23 lapján olvastam, arról győződött meg, hogy itt egy oly költői talentummal van dolgunk, amely nem tartozik az Olympust ostromló tucatpoeták közé. Ez a *Gaul Zsigmond* mint önálló, erőteljes tehetség igazán úttalan úton jár, poemái nem emlékeztetnek semmire és senkire, amit s a kit már ismerünk ebben a genre-ban, — s kívánatos, hogy továbbra is haladjon ezen az úton.

Ahól a — száma nézve — kevésből is, amit ez ekis fűzetke valóban értékeset nyújt, alig tudom hamarosan kiválogatni a legszebbet, a legjobbat mutatványul. Mégis, mintha a »Beragyog a holdvilág...« és »Éji lepke« címűek volnának a legszebbek, talán azért, mivel egy-egy pillantást engednek tenni a szerzőjük lelke mélyébe, mintha titkos panaszt, régi bánatot rejtene nek... Hadd foglaljanak hát itt helyet, — kívánom, hogy akadjanak olvasóim között, a kiket e két mutatvány az egész versgyűjteményre kíváncsisá teszi (Kapható szerzőnél, Petroszényben. Ára 1 kor.).

Beragyog a holdvilág.

Beragyog a holdvilág
Kicsiny ablakomban —
Csendes jó estét kíván,
Örömmel fogadom.

Régi jó barátom ű
Még a mult időkből,
Sokat regélhetne ű
Az én életmről.

Hallgatagon néz rédem
És hallgatok én is:
Jó ismerősök egymást
Szótlan is megörlik.

Ah, hiszen e némaság
Néha oly beszédes:
Hol megnevetett, hol
Megrikkajta lelken.

Éji lepke.

Éjjeli pillangó szállt be ablakomban,
Mégsvilágom körül röpöködött sokáig;
Ott röpöködött, tán hogy kissé megszártas
Ázott-fázott magát, haramos szárnyait.

Ép valamit írtam. Letettem a tollat;
Csak nem leszek hozzá oly udvariatlan,
Hogy ő magányomban meglátogat engem
S én e látogatást hidegen fogadjam.

Hangtalan hangokban: a lélek nesztelen
Társalgása volt ez, mi folyt közte s köztem;
Csak az értheti meg, a kinek lelkével
Össze vagyon forra az egész természet.

Kerülte a mécsét, folyton kerülgette,
És a mint kerülte, beszélt nekem folyton;
Elbeszélte, hogy mily hidegek az éjkek
S a hűs éjszakákban ő mennyit nyomorgott.

Olyan volt a hangja, hogy még a követ is
Mégdintán tánt, engem is megejtett;
S habár a könyvezést gyermeköknek tartom,
Kicsordult szememből egy szomorú könyvesep.

Kicsordult szememből egy szomorú könyvesep,
Tán ezt várta éppen, mert a hogy meglátta:
Röpke diadallal még körüljárt egyszer
S neki eredt újból a hűs éjhomálnak.

Bánfi János.

Álarcos bál

Turóc-Szt.-Mártonban

1900. évi február 25-én

a „Dom“ szintermében.

Kezdeté 8 órákor este.

Minden köhögőnek

a Kaiser-féle mell-cukorkák

a legmelegebben ajánlatnak.
Közlegyetül hitelesített bizonyítvány a
legnyomatékosabban tanusodik a mellett,
hogy köhögés, rekedtség, katharrus és el-
nyálkásodás ellen felülmúlhatatlan.

20 és 40 filléres csomagokban kapható:
GRABER MIKSA és FIA cégégnél
Turóc-Szt.-Márton.

A helybeli álarcos bálra
jelmez készletek
már megérkeztek,
melyek után rendelémeket felveszek
Grossmann Adolf.

Feladasi hirdetés.

374—1900. szám. A líptóujvári m. kir. főerdőhi-
vatalos helyiségében 1900. évi február hó 12-én
délőtt 10 órákor a likaukai m. kir. erdőgondnokság-
hoz tartozó likaukai 1899. évi vágásban házilag téli
időben döntött és a vágás alatti kineztári rakhelyre
kiszállított 708 darab szál- és 833 darab rönköfának
eladása iránt zárt írásbeli tárgyalással kapcsolatos szó-
beli árverés fut tartatni.

A kikiáltási ár 5204 korona; a bánatpénz 780
korona.

Bővebb felvilágosítás az alóliit főerdőhivatalnál és
a Rózsahyegen székeli likaukai m. kir. erdőgondnok-
ságnál szereshetik.

Liptó Ujvárt, 1900. évi január 27-én.

Magy. kir. főerdőhivatal.

MAGYARORSZÁG
KÜLÖNLEGESSÉGE

Dinnye Brandy

(Dinnye ital)

A legnemesebb dinnye
fajokból párolva

Dinnye termelési és kárpótlási vállalat
VILÁGOS

Kapitlós:

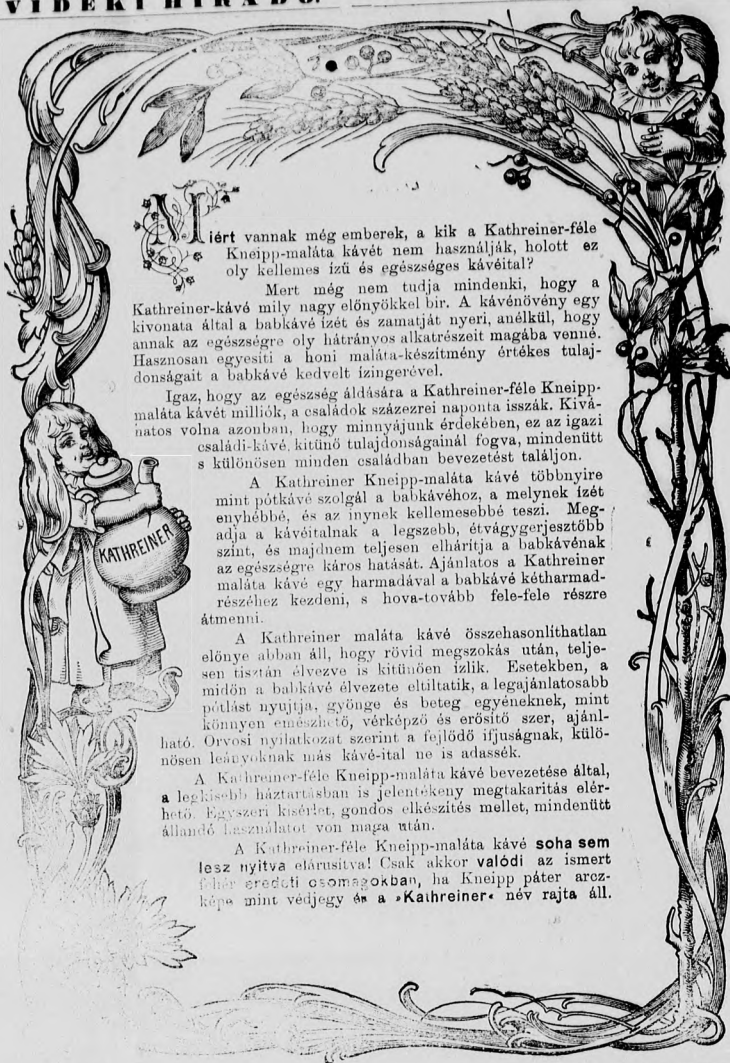
Schwarz Kálmán főelárusítónál
Turóc-Szt.-Márton.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellentét az idős megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megvizsgálható, fájdalomcsillapító be-dörzsölésésként alkalmaztatik közönségnél, csuszánál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által be-dörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyökörtől Horgony-lanin, igazi nepszerről házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban minden minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmánál igen óvatosan legyünk, mert több kisebb-bérből is utasít van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vélyjegy és Richter özögyegyes nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
és. és kir. udvari szállítók.

Néért vannak még emberek, a kik a Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávét nem használják, holott ez oly kellemes ízű és egészséges kávéital?

Mert még nem tudja mindenki, hogy a Kathreiner-kávé mily nagy előnyökkel bír. A kávéövény egy kivonata által a babkávét ízét és zamatját nyeri, anélkül, hogy annak az egészségre oly hátrányos alkotórészeit magába venne. Hasznoson egyesíti a hön malátákészítmény értékes tulajdonságait a babkávét kedvelt ízingerével.

Igaz, hogy az egészség áldására a Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávét milliók, a családok százezrei naponta isszák. Kivánatos volna azonban, hogy minnyájunk érdekében, ez az igazi családi-kávé, kitünő tulajdonságainál fogva, mindenütt s különösen minden családban bevezetést találjon.

A Kathreiner Kneipp-malátát kávé többnyire mint pótkávé szolgál a babkávéhoz, a melynek ízét enyhébbé, és az inyok kellemesebbé teszi. Megadja a kivétalnak a legszob, étvágygerjesztőbb színt, és majdnem teljesen elhárítja a babkávénak az egészségre káros hatását. Ajánlatos a Kathreiner malátát kávé egy harmadával a babkávét kétharmad-részéig kezezni, s hova-tovább fele-fele részre átmenni.

A Kathreiner malátát kávé összehasonlíthatatlan előnye abban áll, hogy rövid megszokás után, teljesen tisztán élvezve is kitünően ízlik. Esetekben, a midőn a babkávét élvezete elültatik, a legajánlatosabb pótlást nyújtja, gyöngye és beteg egyéneknek, mint könnyen emészthető, vérképző és erősítő szer, ajánlatos. Orvosi nyilatkozat szerint a fejlődő ifjúságnak, különösen leányoknak más kávé-ital ne is adassék.

A Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávé bevezetése által, a legkisebb háztartásban is jelentékeny megtakarítás elérhető. Egyszeri kísérlet, gondos elkészítés mellett, mindenütt állandó használatot von maga után.

A Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávé **soha sem lesz nyitva elárusítva!** Csak akkor valódi az ismert fehér eredeti csomagokban, ha Kneipp páter arczképe mint vélyjegy és a „Kathreiner” név rajta áll.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmnú a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉD JÓZSEF,
GOLDBIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

Közreműködésével szerkeszté

MAR CZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes málappal
50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet cztéja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Terveiben, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős az a vállalkozás. A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az életkönyvét, a világtörténetet. Nemzeti büszkeségünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhú ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és irásalattal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a midőn a maga valódiának lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családok és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű beszt, az egésznek művészi értékeit.

Ez a füzetek kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenöt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítaja legyen, a tanácsadó, mind a mi lényünk éssége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvtársági intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklón Társulat

magyar iródnál intézet és könyvgyémés

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.